

МИКИТАСЬ М. Я.,

здобувач кафедри конституційного

та адміністративного права

(Запорізький національний університет)

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.4.121>**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ПРОЦЕДУРИ ДЕРЖАВНОГО
І ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ФІНАНСУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ
ЗАХОДІВ З ВІДБУДОВИ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ**

Стаття присвячена комплексному аналізу архітектури контролю за використанням фінансових і матеріальних ресурсів, спрямованих на відновлення інфраструктури України в умовах повоєнної трансформації. Дослідження ґрунтується на положенні про те, що реконструкція країни є не лише інженерно-економічним, а й високоризиковим управлінсько-правовим процесом, від якого залежить стабільність державних інститутів, ефективність бюджетної політики та рівень суспільної довіри до влади. У центрі наукового пошуку – державний та громадський контроль як дві взаємодоповнювальні підсистеми публічного врядування, що забезпечують прозорість, підзвітність і законність використання ресурсів відбудови.

Проаналізовано інституційні моделі державного контролю, включаючи парламентський, урядовий, зовнішній аудиторський, відомчий та територіальний рівні. Особливу увагу приділено нормативно-правовим підставам регулювання, ролі Бюджетного кодексу України, постанов Кабінету Міністрів, рішенням Рахункової палати та механізмам бюджетного аудиту. Показано, що запровадження Фонду ліквідації наслідків збройної агресії, централізація функцій фінансування в Агентстві відновлення та регламентація порядків використання коштів формують ядро державної стратегії контролю і концентрують управлінську відповідальність на рівні центральної виконавчої влади. Сформульовано висновки, що ефективний державний контроль є запобіжником фінансових ризиків, механізмом дисциплінування розпорядників ресурсів та інструментом нормативного забезпечення сталості відбудови.

Другим аналітичним виміром виступає громадський контроль, заснований на принципах демократичної участі, відкритості даних і соціального впливу. Систематизовано його суб'єктний склад, інструменти та методи: інформаційний моніторинг, громадські слухання, запити на інформацію, аналіз закупівель у Prozorro, аудит бюджетних транзакцій, інститути громадських рад та ініціатив DOZORRO. Доведено, що громадський контроль не зводиться до фіксації порушень, а виконує превентивну, експертно-аналітичну й комунікаційну функції, формує механізми соціальної підзвітності влади, зменшує корупційні ризики та активізує суспільну участь у реконструкції.

Узагальнено, що саме синергія державного і громадського контролю створює цілісну систему антикризового відновлення та модернізації країни. Їх взаємодія забезпечує не лише цільове використання ресурсів, але й фундамент довіри, верховенства права та демократичного врядування, без яких повоєнна реконструкція України неможлива.

Ключові слова: державний контроль; громадський контроль; відновлення інфраструктури; бюджетні ресурси; публічна підзвітність; антикорупційні механізми; повоєнна реконструкція; фінансовий аудит; публічне управління.

Mykytas M. Ya. Administrative and legal procedures of state and public oversight in the sphere of financing and implementation of Ukraine's infrastructure reconstruction measures

The article is devoted to a comprehensive analysis of the architecture of oversight over the use of financial and material resources allocated for the reconstruction of Ukraine's infrastructure under conditions of post-war transformation. The study is based on the premise that national reconstruction is not only an engineering-economic task, but also a high-risk managerial and legal process, on which the stability of state institutions, the effectiveness of budgetary policy, and the level of public trust in government directly depend. The research focuses on state and public oversight as two complementary subsystems of public governance that ensure transparency, accountability, and legality in the use of reconstruction resources.

The article examines institutional models of state oversight, including parliamentary, governmental, external audit, departmental, and territorial control levels. Special attention is given to the legal regulatory framework, the role of the Budget Code of Ukraine, Cabinet of Ministers' resolutions, decisions of the Accounting Chamber, and mechanisms of budgetary audit. It is demonstrated that the establishment of the Fund for the Elimination of the Consequences of Armed Aggression, the centralisation of financial functions within the Agency for Restoration, and the formalisation of procedures for the use of reconstruction funds form the core of the state control strategy and consolidate managerial responsibility at the level of the central executive authority. It is concluded that effective state oversight acts as a safeguard against financial risks, disciplines resource managers, and serves as a normative instrument for sustainable recovery.

The second analytical dimension is public oversight, grounded in principles of democratic participation, open data, and civic influence. The study systematises its actors, tools, and methods: information monitoring, public hearings, information requests, procurement analysis via the Prozorro system, auditing of budgetary transactions, the work of civic councils, and the DOZORRO initiative. It is argued that public oversight is not limited to identifying violations; rather, it performs preventive, expert-analytical, and communicative functions, strengthens mechanisms of societal accountability of the state, mitigates corruption risks, and enhances civic engagement in reconstruction processes.

In summary, the synergy between state and public oversight forms an integrated system for crisis recovery and national modernisation. Their interaction ensures not only the targeted allocation of reconstruction resources, but also establishes the foundation of trust, the rule of law, and democratic governance – prerequisites without which Ukraine's post-war recovery is unattainable.

Key words: *state oversight; public oversight; infrastructure recovery; budgetary resources; public accountability; anti-corruption mechanisms; post-war reconstruction; financial audit; public administration.*

Вступ. Повоєнне відновлення України є одним із наймасштабніших викликів у новітній історії державності, що охоплює не лише реконструкцію зруйнованих об'єктів інфраструктури, а й глибинну трансформацію системи публічного управління, фінансового планування та правового регулювання. Масштаб залучених ресурсів – бюджетних, міжнародних, матеріальних та кадрових – зумовлює необхідність чіткого інституційного контролю, адже ефективність відбудови безпосередньо залежить від прозорості, цільового використання та належного моніторингу фінансових потоків. За відсутності дієвих контрольних механізмів процес реконструкції ризикує стати вразливим до корупційних зловживань, неефективного розподілу коштів і управлінської недисциплінованості, що здатні уповільнити або нівелювати відновлювальний потенціал держави.

Водночас контроль у сфері відбудови має двоїсту природу: він не лише інструмент нагляду, а й механізм формування довіри між державою та суспільством. Саме взаємодія державного та громадського контролю забезпечує баланс між владними повноваженнями й суспільною участю, створює умови для підзвітності урядових рішень та сприяє прозору управлінню ресурсами. У цих умовах особливої актуальності набуває дослідження адміністративно-правових процедур, що визначають порядок контролю за фінансуванням і реалізацією інфраструктурних проєктів, адже вони становлять інституційний фундамент відбудови, модернізації та подальшого розвитку України.

Стаття присвячена комплексному аналізу державного і громадського контролю як ключових складових ефективної системи публічного врядування у відновлювальний період. Її наукова мета полягає у з'ясуванні правових, організаційних та функціональних параметрів контрольних механізмів, що визначають законність, результативність і відкритість використання ресурсів для реконструкції країни.

Постановка завдання. Метою наукової публікації є всебічний аналіз адміністративно-правових процедур державного і громадського контролю за фінансуванням та реалізацією заходів з відбудови інфраструктури України, визначення їх функціональних особливостей, нормативної бази та ролі у забезпеченні прозорості й підзвітності публічних фінансів.

Методологія даної публікації ґрунтується на поєднанні формально-юридичного, системного, порівняльно-правового та інституційно-функціонального методів, із застосуванням елементів контент-аналізу нормативних актів, аналітичних звітів, результатів аудиту та практики публічного моніторингу. Така методична конструкція дозволила комплексно оцінити ефективність контрольних механізмів та визначити напрями їх удосконалення.

Результати дослідження. Відновлення зруйнованої інфраструктури України постає як багатовимірний та ресурсно насичений процес, що охоплює не лише фізичне відтворення об'єктів, але й реструктуризацію соціально-економічних зв'язків, оновлення управлінської спроможності та модернізацію правового середовища держави. Ефективність цього процесу залежить від узгодженості дій центральних органів влади, місцевого самоврядування, громадянського суспільства та міжнародної спільноти, оскільки саме їх взаємодія формує цілісну модель післявоєнної реконструкції. Реконструкційні заходи мають реалізовуватися в умовах відкритості, прозорості та публічної підзвітності – фундаментальних стандартів демократичного врядування.

Особливе місце в цій системі займає контроль, адже саме він забезпечує законне, цільове та результативне використання фінансових, кадрових та матеріальних ресурсів, запобігаючи їх неефективному розподілу та зловживанням. Контроль виконує не лише оціночну та наглядову функцію, а й підсилює довіру населення до органів державної влади, тим самим виступаючи важливим елементом суспільного договору у повоєнний період.

У теорії публічного управління контроль визначають як безперервний процес відстеження, оцінювання та порівняння реальних дій суб'єктів владних повноважень із правовими нормами та прийнятими рішеннями [1, с. 65]. У сфері державного адміністрування він слугує інструментом забезпечення законності, дисципліни та оптимального управління публічними ресурсами.

Наукова думка наголошує, що контроль не обмежується фіксацією результатів діяльності, а виконує запобіжну функцію, коригуючи поведінку учасників управлінських процесів і зменшуючи ймовірність порушень. Саме через належно побудовану систему контролю забезпечується дотримання принципів верховенства права, доброчесності та відповідальності держави перед громадянами. Відсутність або слабкість контрольного компонента робить механізми відбудови вразливими до корупційних ризиків, нераціонального використання коштів та прийняття неякісних управлінських рішень, що у підсумку може сповільнити реконструкцію країни.

У науковій традиції державний контроль визначають як особливу форму діяльності, спрямовану на збирання, аналіз і перевірку інформації щодо функціонування суспільних процесів. Його завданням є виявлення відхилень від законодавчих вимог та усунення

порушень з метою підтримання конституційного порядку, гарантування прав людини та зміцнення законності [2, с. 44]. Такий підхід дозволяє розглядати контроль як складне явище, що поєднує інформаційний, профілактичний та примусовий виміри.

З огляду на це, державний контроль логічно аналізувати через його функціональне призначення. М. Парфенова виділяє такі його риси:

- прояв форми політико-державної організації суспільства й одночасно інструмент реалізації стратегічних завдань;
- здійснення через апарат спеціально підготовлених суб'єктів, які професійно реалізують наглядові повноваження;
- виконання від імені держави незалежно від сфери компетенції контрольного органу;
- владний характер та можливість видання обов'язкових приписів;
- потенційна застосовність засобів державного примусу й ініціювання відповідальності [3, с. 294].

У такому вимірі контроль постає не пасивним спостереженням, а механізмом прямого впливу на діяльність органів влади та хід управлінських процесів.

Ф. Бутинець та С. Бардаш інтерпретують контроль як форму реалізації державної влади, що гарантує дотримання нормативних актів [4, с. 17]. У такому баченні акцент робиться на колективній природі контрольної діяльності, адже вона здійснюється через мережу державних інституцій, об'єднаних спільним завданням – забезпечення публічного порядку та належного функціонування механізмів управління.

В Україні до інституцій публічної влади, що здійснюють контроль можна віднести:

- Верховну Раду України – орган парламентського контролю;
- Президента України та його Офіс – контроль у межах конституційних повноважень;
- Кабінет Міністрів, міністерства, агенції, державні служби, місцеві державні адміністрації;
- судову владу – Конституційний Суд і суди загальної юрисдикції;
- спеціалізовані інспекції та комісії (податкові, екологічні, митні, санітарні тощо);
- органи місцевого самоврядування.

Залежно від компетенції виділяють три форми державного контролю:

- 1) відомчий (внутрішній) – здійснюється всередині органів виконавчої влади і спрямований на підконтрольні структури;
- 2) міжвідомчий – реалізується органами міжгалузевої компетенції та стосується дотримання загальнообов'язкових норм;
- 3) надвідомчий – контроль органів загальної компетенції (Кабмін, ОДА), що охоплює об'єкти незалежно від підпорядкування і реалізується через ревізії, вимоги звітності, перевірки та аналітичні висновки [5, с. 118].

Як слушно підкреслює М. Терещенко, державний контроль є організаційно-правовою формою реалізації публічного управління, що передбачає перевірку дотримання законів та інших нормативних актів з метою запобігання відхиленням від установлених вимог. У цьому сенсі він розглядається як специфічна функція держави, яка виявляється у діяльності її органів, спрямований на збирання та аналіз інформації про суспільні процеси, виявлення порушень чи відхилень від регуляторних і індивідуальних приписів та забезпечення їх усунення [5, с. 119]. Таким чином, державний контроль постає як цілісний інструмент, що інтегрує правові, управлінські та організаційні механізми з метою підтримання законності, прозорості й ефективності публічної влади.

Нормативно-правові засади державного контролю у сфері відбудови інфраструктури України формуються на основі законодавства, яке регулює використання бюджетних коштів, їх розподіл, цільове спрямування та порядок контролю за ефективністю їх застосування. В умовах відновлення держави після збройної агресії такий контроль набуває особливого значення, оскільки забезпечує публічну підзвітність, попередження нецільового використання ресурсів і потребує високого рівня міжвідомчої узгодженості.

Важливим нормативним актом у цій сфері стала постанова Кабінету Міністрів України від 13 червня 2023 р. № 619 [6], якою затверджено Порядок використання коштів за

бюджетною програмою «Розвиток та відновлення інфраструктури». Центральним розпорядником бюджетних ресурсів визначено Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України (Агентство відновлення), що отримало повноваження з планування, координації, фінансування й моніторингу проєктів реконструкції об'єктів критичної, транспортної, житлово-комунальної та енергетичної інфраструктури. Отримувачами коштів виступають підприємства, установи та організації, які перебувають у сфері його управління і виконують функції замовників будівництва, ремонту та відбудови. Така модель характеризується вертикальною структурою підпорядкування, де Агентство відновлення відіграє роль координатора і наглядового центру, відповідального за цільове й ефективне використання бюджетних ресурсів.

Фінансування програм реконструкції здійснюється з державного бюджету, а також за рахунок залишків міжнародних позик і грантів, зокрема від Європейського інвестиційного банку, та інших джерел офіційної допомоги. Знаковим елементом фінансової архітектури стала поява Фонду ліквідації наслідків збройної агресії, сформованого наприкінці 2022 року [7]. Його наповнення забезпечується за рахунок вилучених активів держави-агресора, конфіскованого майна пов'язаних осіб та інших надходжень, передбачених законом. У лютому 2023 р. функції головного розпорядника Фонду передано Міністерству розвитку громад, територій та інфраструктури України, що засвідчило концентрацію повноважень із реалізації політики відбудови в одному органі виконавчої влади [8]. Протягом 2022–2023 рр. Фонд поповнився на 61,9 млрд грн, тоді як планові показники 2023 року передбачали суму близько 35,5–52,5 млрд грн залежно від наявних залишків [9]. Такі фінансові масштаби зумовлюють необхідність посиленого бюджетного аудиту та жорстких інструментів звітності.

Нормативна база контролю у сфері відновлення доповнюється змінами до Бюджетного кодексу України, урядовими постановами щодо порядку використання коштів, а також внутрішніми положеннями про діяльність Агентства відновлення. Значення має і створення Реєстру пошкодженого та зруйнованого майна – системи, що фіксує масштаби руйнувань та забезпечує прозорість прийняття фінансових рішень.

Механізми державного контролю у сфері фінансування відбудови сформовані як багаторівнева система, де взаємодіють законодавчі, виконавчі та наглядові інституції. Верховна Рада України здійснює бюджетний та парламентський контроль, затверджує фінансові програми відновлення, отримує щомісячні звіти Казначейської служби щодо руху коштів Фонду ліквідації та інших програм. Рахункова палата України реалізує зовнішній державний фінансовий аудит, оцінює ефективність використання коштів і готує висновки щодо дотримання принципів економності та результативності видатків. Так, аудит щодо ліквідації наслідків руйнування Каховської ГЕС виявив недоліки внутрішніх процедур і ризики неефективного використання коштів, що стало підставою для внесення уряду рекомендацій щодо реформування кошторисного ціноутворення, підвищення прозорості закупівель і уніфікації звітності [10].

Уряд, реагуючи на пропозиції Рахункової палати, запровадив додаткові вимоги до виконавців проєктів, зокрема щодо фінансово-економічних розрахунків та визначення ринкових цін, а також затвердив методичні рекомендації з оцінки вартості будівельних робіт. Ці рішення підтвердили здатність контрольних інститутів впливати на вдосконалення державної політики відновлення, забезпечуючи більший рівень фінансової дисципліни та управлінської відповідальності.

Кабінет Міністрів України здійснює урядовий контроль через затвердження бюджетних програм, ухвалення нормативних рішень, визначення порядку розподілу фінансових ресурсів та погодження механізмів реалізації проєктів із профільними органами виконавчої влади. Саме Уряд забезпечує спрямування коштів Фонду ліквідації наслідків агресії, визначає напрями їх використання, створює робочі групи для моніторингу реалізації програм відбудови та встановлює стандарти звітності для головних розпорядників бюджетних коштів.

Президент України та його Офіс, керуючись конституційними повноваженнями, здійснюють нагляд за виконанням урядових рішень, у тому числі щодо використання публічних фінансових ресурсів. Юридичною підставою таких повноважень є, зокрема, частина сьома

статті 20 Бюджетного кодексу України, яка передбачає можливість впливу Президента на бюджетну політику шляхом звернення до Кабінету Міністрів [11].

Міністерства, агентства та інші центральні органи виконавчої влади забезпечують відомчий контроль у межах своєї компетенції. Його інструментарій охоплює внутрішні аудити, ревізії, інспекції, перевірку документації та аналіз фінансової звітності. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України узагальнює регіональні плани відбудови, збирає звітність від місцевих органів влади, контролює хід виконання робіт та забезпечує дотримання бюджетної дисципліни. Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури координує підпорядковані підприємства, які зобов'язані підтверджувати обсяг і вартість робіт кошторисами, актами, договорами та регулярно подавати звітність про використання ресурсів.

На місцевому рівні адміністрації областей та військові адміністрації реалізують територіальний контроль за цільовим використанням субвенцій і ресурсів відбудови, передають звітність до відповідного міністерства та можуть ініціювати перевірки виконавців робіт. У випадку порушення законності або нецільового використання коштів, питання вирішуються в адміністративних судах, що забезпечує реалізацію принципу юридичної відповідальності.

Контрольну роль також відіграють правоохоронні органи – Національна поліція, НАБУ, Спеціалізована антикорупційна прокуратура та інші структури, які реагують на факти привласнення ресурсів, корупційні прояви або зловживання, застосовуючи кримінально-правові механізми впливу.

Важливою складовою системи контролю є інституалізована звітність. Головні розпорядники бюджетних коштів щомісяця, до 10 числа, подають Агентству відновлення інформацію про стан виконання проєктів, обсяги використаних ресурсів та невиконані зобов'язання. Агентство узагальнює дані та передає їх до Державної казначейської служби, яка формує зведені аналітичні звіти й надсилає їх до Верховної Ради, Президента, Кабінету Міністрів, Рахункової палати та Міністерства фінансів. Така багаторівнева модель обміну інформацією гарантує публічність, відстежуваність руху коштів і системність фінансового менеджменту.

Узагальнюючи, механізми державного контролю у сфері післявоєнного відновлення інфраструктури становлять комплексну систему, що включає парламентський, урядовий, аудиторський, відомчий і територіальний рівні регуляції. На цьому тлі доцільно перейти до аналізу іншого важливого сегмента контрольної діяльності – громадського нагляду.

Громадський контроль становить самостійну та соціально значущу форму громадської участі, що передбачає безпосередню включеність населення у процеси спостереження, оцінювання й впливу на діяльність органів державної влади, місцевого самоврядування, державних підприємств та інших суб'єктів публічного сектору. На противагу державному контролю, який має владно-адміністративну природу, громадський контроль базується на добровільності, ініціативності та самоорганізації громадян, створюючи умови для участі суспільства в ухваленні управлінських рішень.

У науковій літературі громадський контроль визначається як форма соціальної активності громадян, що забезпечує вплив суспільства на роботу державних механізмів та підтримує підзвітність влади перед народом [12, с. 56]. Він є інструментом демократичного врядування, механізмом реалізації принципу народовладдя та каналом двосторонньої взаємодії між державою та громадянами, що посилює прозорість управління, підвищує довіру і сприяє формуванню соціально орієнтованої політики.

Суб'єктами громадського контролю виступають громадські організації, професійні об'єднання, органи самоорганізації населення, благодійні фонди, політичні партії, ОСББ, ініціативні групи та інші структуровані форми громадянської активності. Участь можуть брати й окремі громадяни шляхом подання звернень, інформаційних запитів, участі в громадських радах, консультаціях, слуханнях. Така широта суб'єктного складу свідчить про поліцентричну природу громадського контролю та дозволяє здійснювати його на різних рівнях – від локальної громади до державного масштабу.

Об'єктом громадського контролю є діяльність органів влади різних рівнів, державних та комунальних підприємств, розпорядників бюджетних коштів і суб'єктів, які виконують публічні функції або використовують фінансові ресурси. Таким чином, сфера охоплення громадського контролю включає всі суспільно значущі процеси, де існує публічний інтерес – від нормотворчості до реалізації соціальних програм чи екологічної політики.

Методологічна база громадського контролю поєднує незалежне (зовнішнє) спостереження та партнерську взаємодію з державними структурами. Його основні форми – громадський аудит, експертиза, моніторинг діяльності органів влади, участь у дорадчих органах, проведення публічних обговорень, подання запитів і звернень, підготовка публікацій та аналітичних досліджень. У разі встановлення порушень представники громадськості можуть ініціювати перевірки, інформувати правоохоронні органи або домагатися притягнення винних осіб до відповідальності.

Таким чином, громадський контроль функціонує як засіб суспільного впливу і як стабілізуючий механізм демократії, що забезпечує прозорість влади, зміцнює верховенство права, запобігає зловживанням та сприяє ефективнішій взаємодії держави й громадян.

Механізми громадського контролю у сфері відновлення інфраструктури є складовою демократичної моделі врядування й забезпечують системну підзвітність органів публічної влади перед суспільством. Вони реалізують конституційне право громадян брати участь у здійсненні управління державними справами та сприяють прозорому розподілу й використанню фінансових ресурсів, спрямованих на реконструкцію України.

Участь громадськості в нагляді за процесами післявоєнного та повоєнного відновлення здійснюється шляхом діяльності громадських організацій, професійних об'єднань, ініціативних груп, ЗМІ, аналітичних центрів та окремих активних громадян. Її зміст полягає у спроможності суспільства незалежно контролювати дотримання законодавства, процедур закупівель, виконання підрядних зобов'язань і фактичні результати реалізації проєктів реконструкції.

До суб'єктів громадського контролю належить широке коло інституцій громадянського суспільства – громадські й благодійні організації, профспілки, політичні партії, органи самоорганізації населення, громадські ради при органах виконавчої влади та окремі громадяни. Такий спектр учасників забезпечує поліцентричність контролю та дає змогу здійснювати його на різних рівнях – від територіальних громад до загальнодержавного масштабу. Практична реалізація відбувається через участь у публічних слуханнях і консультаціях, аналіз закупівель, подання запитів та вивчення інформації щодо бюджетних витрат.

Правові засади громадського контролю визначає Закон України «Про доступ до публічної інформації», який гарантує громадянам право отримувати відомості про кошторисну документацію, договори, підрядні акти й звіти про виконання робіт [13]. Важливим організаційним інструментом є Постанова КМУ від 3 листопада 2010 р. № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики», що передбачає інституційні механізми залучення громадськості до формування та моніторингу державної політики [14]. На рівні громад діють процедури громадських слухань, консультацій і спеціальних комісій, які беруть участь у встановленні збитків та визначенні пріоритетних напрямів відбудови.

Суттєвого розвитку набули цифрові форми громадського моніторингу. Платформа DOZORRO, створена на основі системи Prozorro, забезпечує незалежний аудит державних закупівель і формує мережу громадських спостерігачів [15]. Дослідники наголошують, що громадський контроль має виходити за межі аналізу тендерів, охоплюючи повний цикл реалізації проєкту – від формування потреб і проєктування до технічного нагляду, приймання об'єктів і подальшої експлуатації [16, с. 115]. Це потребує взаємодії громадськості з фахівцями в галузі інженерії, будівництва, екології та енергетики.

Практичний інструментарій громадського контролю включає інформаційний моніторинг, подання публічних запитів, участь у дорадчих та експертних комісіях при місцевих адміністраціях, громадський аудит закупівель через Prozorro, аналіз бюджетних потоків

у системах Є-Data та Spending.gov.ua, а також перевірку звітності розпорядників коштів. Transparency International Ukraine розробила стандартизовані чек-листи та методики оцінки проєктів, що стали основою для формування розгалуженої мережі моніторингу відбудови [17], що безперечно сприяє посиленню громадського впливу й формуванню професійної культури оцінювання використання бюджетних ресурсів.

Узагальнюючи, громадський контроль у сфері відновлення інфраструктури України виконує не лише функцію суспільного нагляду, а й має важливе регулятивне значення, впливаючи на якість управлінських рішень, прозорість державних фінансів і зниження корупційних ризиків. Його актуальність зростає в умовах масштабної реконструкції України, де обсяги фінансування вимагають високого рівня звітності та самодисципліни виконавців.

Таким чином, державний і громадський контроль у сфері використання ресурсів для відновлення України взаємодоповнюють один одного та формують інституційну основу належного врядування. Контрольні механізми забезпечують законність, результативність і публічну підзвітність витрат, спрямованих на реконструкцію критичної інфраструктури, а також формують соціальну довіру та легітимність управлінських рішень. Синергія державного та громадського контролю виступає фундаментом відбудови України на засадах верховенства права, фінансової дисципліни, прозорості та демократичної участі.

Висновки. Відновлення інфраструктури України в умовах повоєнної трансформації є не лише техніко-економічним, а й глибоко інституційним процесом, що потребує узгодженого функціонування системи публічного управління та зрілих механізмів контролю. Державний і громадський контроль у зазначеній сфері формують двокомпонентну модель забезпечення прозорості, цільового використання ресурсів і дотримання принципів верховенства права. Державний контроль виконує регулятивно-наглядову функцію, підтримуючи законність і бюджетну дисципліну, тоді як громадський контроль виступає інструментом суспільної участі й підзвітності влади перед громадою, мінімізуючи ризики зловживань та неефективності.

Узгоджена взаємодія цих двох контрольних підсистем забезпечує не лише фінансову стійкість та якість управлінських рішень, але й зміцнює суспільну довіру, що є критично важливим для стабільності держави у процесі відбудови. Синергія державних інституцій та громадянського суспільства створює фундамент модернізованої моделі публічного врядування, у якій відбудова інфраструктури постає не просто як відтворення зруйнованого, а як структурне переосмислення та оновлення системи розвитку країни. Саме ефективний контроль забезпечує можливість такого переходу, роблячи відновлення не тимчасовим антикризовим заходом, а довгостроковою траєкторією сталого зростання України.

Список використаних джерел:

1. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. / А. О. Азарова, Л. М. Ткачук, Л. О. Нікіфорова [та ін.]. Вінниця : ВНТУ, 2019. 181 с.
2. Нестор Н. В. Поняття громадського контролю за діяльністю суддів і система суб'єктів його здійснення. *Право і безпека*. 2019. № 2(73). С. 43–47. ISSN 1727-1584 (Print), ISSN 2617-2933 (Online). DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2019.2.06>
3. Parfenova M. J., Babishin V. D., Yurkevich E. V., Sekerin V. D., Dudin M. N. Methodology making management decisions based on a modified Ramsey model. *Asian Social Science*. 2014. Vol. 10, № 17. P. 292–301.
4. Бутинець Ф. Ф., Бардаш С. В., Малюга Н. М., Петренко. *Контроль і ревізія : підручник*. Київ : Н. І. К., 2000. 512 с.
5. Терещенко М. М. Державний контроль: сутність, основні підходи та концепції. *Механізми державного управління*. 2019. № 4. С. 117–121. УДК 35:07. DOI: <https://doi.org/10.32838/2663-6468/2019.4/21>. URL: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/4_2019/23.pdf.
6. Кабінет Міністрів України. Постанова «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для розвитку та відновлення інфраструктури»

від 13 червня 2023 р. № 619. Київ, 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/619-2023-%D0%BF#Text>.

7. Верховна Рада України. Закон щодо створення Фонду ліквідації наслідків збройної агресії : інформаційне повідомлення / Інформаційне управління. 19 жовтня 2022 р. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/229375.html>.

8. Кабінет Міністрів України. Постанова «Про затвердження Порядку використання коштів Фонду ліквідації наслідків збройної агресії» від 10 лютого 2023 р. № 118. Київ, 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/118-2023-%D0%BF/ed20230928#Text>.

9. Transparency International Ukraine. Рік роботи Фонду ліквідації наслідків збройної агресії. 31 травня 2024 р. URL: <https://ti-ukraine.org/research/rik-roboty-fondu-likvidatsiyi-naslidkiv-zbrojnoyi-agresiyi>.

10. Рахункова палата України. Рахункова палата виявила недоліки у процесі використання коштів, виділених на невідкладні заходи після руйнування Каховської ГЕС. 5 вересня 2024 р. URL: <https://rp.gov.ua/PressCenter/News/?id=2100>.

11. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08 липня 2010 р. № 2456-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 50–51. Ст. 572. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.

12. Пелехатий А. О., Лук'янська О. В. Громадський контроль виконання місцевих бюджетів: сучасні умови та перспективи реалізації. Socio-Economic Problems of the Modern Period of Ukraine. Бюджетна та податкова політика. 2015. № 3(113). С. 55–58. УДК 336.14. URL: [https://ird.gov.ua/sep/sep20153\(113\)/sep20153\(113\)_055_PelekhatyyAO,LukyanskaOV.pdf](https://ird.gov.ua/sep/sep20153(113)/sep20153(113)_055_PelekhatyyAO,LukyanskaOV.pdf).

13. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>.

14. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики : постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996. *Офіційний вісник України*. 2010. № 84. Ст. 2952. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text>.

15. Громадський контроль держзакупівель DOZORRO [Електронний ресурс]. URL: <https://dozorro.org/>.

16. Сторонянська І., Бея А. Особливості та проблеми здійснення громадського контролю виконання місцевих бюджетів територіальних громад. Світ фінансів. 2020. № 4(65). С. 103–117. УДК 332.143. ISSN 1818-5754 (Print), ISSN 2415-3672 (Online). DOI: <https://doi.org/10.35774/sf2020.04.103>.

17. Концепція відбудови України. Transparency International Ukraine [Електронний ресурс]. URL: <https://ti-ukraine.org/project/reconstruction-of-ukraine>.

